

Position Paper: gezonde dieren, verantwoord fokken en goede veterinaire zorg

De Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD) vertegenwoordigt de beroepsgroep van dierenartsen in Nederland. Dierenartsen zien dagelijks waar het goed gaat met dieren, maar ook waar gezondheids- en welzijnsproblemen ontstaan.

Veel van deze problemen zijn te voorkomen. Daarom pleiten wij voor beleid dat sterker inzet op preventie: voorkom gezondheids- en welzijnsproblemen voordat ze ontstaan, in plaats van ze achteraf te behandelen.

Voor het commissiedebat vragen wij aandacht voor vier onderwerpen.

1. Nederland als koploper op het gebied van gezonde en verantwoorde fokkerij

De KNMvD vindt dat dieren niet de dupe mogen worden van uiterlijke kenmerken die hun gezondheid, welzijn of functioneren aantoonbaar beperken. Nederland heeft hierin een voortrekkersrol. Die rol moeten we behouden en onze ambities niet uitstellen tot Europese regelgeving volledig van kracht is.

De Europese verordening over het welzijn en de traceerbaarheid van honden en katten biedt de komende jaren een belangrijk kader. Tegelijkertijd moet Nederland verantwoordelijkheid blijven nemen voor dieren die nu al worden geboren, gehouden en verhandeld. Europese regelgeving moet daarbij wat ons betreft een ondergrens zijn, geen eindpunt.

Daarom pleiten wij voor een houd- en handelsverbod voor dieren die nu al niet meer in Nederland mogen worden gefokt. Denk hierbij aan naakt- en vouwoorkatten, waarvoor al een fok- en houdverbod geldt, en honden met te korte snuiten, waarvoor nu een fokverbod geldt.

Daarnaast is het belangrijk om samen met dierenartsen, wetenschappers en andere deskundigen objectieve en wetenschappelijk onderbouwde criteria voor schadelijke uiterlijke kenmerken te ontwikkelen. Ook moeten we blijven investeren in veterinaire expertise, beoordelingsmethoden en preventieve instrumenten zoals fokscreening.

Wat dierenartsen betreft moet Nederland gidsland en koploper blijven op het gebied van gezonde en verantwoorde fokkerij. Toekomstige Europese regelgeving mag geen reden zijn om noodzakelijke nationale stappen uit te stellen.

Onze oproep: voer een houd- en handelsverbod in voor dieren waarbij met wetenschappelijk onderbouwde criteria schadelijke uiterlijke kenmerken zijn vastgesteld, gebruik Europese regelgeving als ondergrens en blijf als Nederland vooruitlopen op het gebied van dierenwelzijn en gezonde fokkerij.

2. Veterinaire fokscreening: benut het draagvlak onder dierenartsen

De KNMvD verwelkomt de ontwikkeling van veterinaire fokscreening. Dierenartsen zijn vanuit hun onafhankelijke professionele positie goed in staat om te beoordelen of een dier geschikt is om mee te fokken. Daarbij kan onder meer worden gekeken naar objectieve parameters zoals de algemene gezondheid erfelijke aandoeningen en schadelijke uiterlijke kenmerken van de ouderdieren.

Uit onderzoek onder 459 praktiserende gezelschapsdierenartsen door de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht blijkt dat hiervoor breed draagvlak bestaat: meer dan 90% van de ondervraagde dierenartsen aangaf bereid te zijn mee te werken aan fokscreening.

Wij gaan daarom positief en constructief aan de slag met (vrijwillige) fokscreening. Tegelijkertijd vinden wij het belangrijk om niet alleen te kijken naar de introductie van een dergelijk instrument, maar ook naar het effect ervan. De deelnamegraad moet worden gemonitord en geëvalueerd. Ook moet worden vastgesteld of de vrijwillige aanpak daadwerkelijk leidt tot het beoogde effect: meer gezonde en verantwoorde fokkerij. Als dat effect onvoldoende wordt bereikt, moeten aanvullende stimulerende of andere maatregelen kunnen worden overwogen.

Onze oproep: benut het grote draagvlak onder dierenartsen voor veterinaire fokscreening, start voortvarend met de vrijwillige aanpak en evalueer periodiek zowel de deelname als het effect.

3. Behoud het NVIC voor dierenartsen

Bij vergiftigingen kunnen dierenartsen te maken krijgen met complexe en acute situaties. Het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (NVIC) biedt dierenartsen hierbij specialistische kennis en ondersteuning. In 2025 namen veterinaire professionals 9.310 keer telefonisch contact op met het NVIC. Daarnaast werd de website bijna 24.000 keer bezocht. Deze veterinaire dienstverlening staat echter onder druk. De financiering van het NVIC ligt momenteel bij VWS die overweegt deze service weg te bezuinigen, terwijl de dienstverlening voor dierenartsen een belangrijke rol vervult binnen de veterinaire zorg.

Daar komt bij dat dieren een signalerende functie kunnen hebben voor risico's in de leefomgeving. Informatie over vergiftigingen bij dieren kan daarmee ook relevant zijn voor de volksgezondheid (One Health). De KNMvD wil daarom dat dierenartsen toegang houden tot deze specialistische expertise.

Onze oproep: behoud de veterinaire dienstverlening van het NVIC en zorg voor structurele medefinanciering vanuit LVVN, zodat dierenartsen ook in de toekomst toegang houden tot specialistische ondersteuning bij vergiftigingen.

4. Zwerfkatten: kies voor preventie en TNRC

De KNMvD is voorstander van een structurele en preventieve aanpak van zwerfkattenpopulaties. Het voorkomen van nieuwe aanwas moet daarbij centraal staan. Wij zijn daarom voorstander van TNRC: Trap, Neuter, Return and Care. Hierbij worden katten gevangen, gecastreerd of gesteriliseerd, waar verantwoord teruggeplaatst en vervolgens gemonitord en verzorgd. TNRC richt zich niet alleen op het bestrijden van de gevolgen van een groeiende populatie, maar vooral op het voorkomen van nieuwe aanwas.

Een effectieve aanpak vraagt om samenwerking tussen gemeenten, dierenartsen, dierenhulporganisaties en andere betrokken partijen. Daarbij moeten duidelijke afspraken worden gemaakt over signalering, registratie, veterinaire zorg, terugplaatsing, monitoring, verantwoordelijkheden en financiering.

Onze oproep: zet in op preventie en populatiebeheer en geef TNRC een duidelijke plek in het beleid. Kies voor een structurele aanpak in plaats van primair voor het afschieten van zwervkatten.

Tot slot: voorkomen waar het kan, behandelen waar het moet

Veel gezondheids- en welzijnsproblemen bij gezelschapsdieren beginnen al vóórdat een dier bij de dierenarts komt: bij de fokkerij, bij de aanschaf, bij de handel of bij de manier waarop een dier wordt gehouden. Daarom is preventie essentieel.